

Snažíme se cvičit jezevčíka - zkoušky vloh (ZV)

Napsat příspěvek na téma „Příprava psa na zkoušky“ je nevděčný úkol. Každý cvičitel používá odlišných metod, mnozí mají jiný, třeba velmi odlišný názor a zejména ti zkušení používají často při výcviku různých „fint“, které důsledně tají.

Mou snahou bude pomoci úplným začátečníkům, kteří si koupili jezevčíka původně proto, že se jim líbil a později byli vtaženi do víru výstav, zkoušek a soutěží. Až budou psy sami chovat, poznají, že většinou ten první pes, jak se nás již mnoho přesvědčilo, byl ten nejlepší a na něj vzpomínáme.

A nyní k věci. Pořídili jsme si štěně. Po etapě plné kňučení, loužiček a spaní s pánečkem či paničkou na gauči, nastane etapa zvykání si. Štěně zjistí, že se k mámě definitivně dostane, zvyká si na nové prostředí a pán se mu snaží nahradit ztracenou rodinu. Štěně se učí jej poslouchat, pokud má pán schopnosti mu velet. Pokud tyto schopnosti nemá, stává se štěně brzy vůdcem smečky a je pro další výcvik ztracené. Náprava je možná pouze tehdy, vymění-li se vůdce. Proto tedy radím, štěně musí vědět, že jeho pán je vůdce smečky, které ono představuje. Při výchově štěněte musíme být důslední. V těchto fázích učíme štěně poslušnosti, zejména na základě přirozené hry. Učíme je přiběhnout na zavolání, zapískání apod. Tyto povely by měly být stále stejné. Pokud štěně na povel nereaguje, hodíme buď svazek klíčů, nebo kousek drobného řetízku, nikoliv s úmyslem je zranit, ale zvuk ho vyruší a při opakování povelu zpravidla poslechne. Když máme jistotu, že nás štěně poslouchá, vezmeme ho do neznámého terénu. Zde poznáme, jakého je typu. Zda je zaujaté vlastní hrou a svými zájmy a pána nevnímá, nebo je ustrašené a drží se zoufale v naší blízkosti. V prvním případě, pokud nereaguje na přivolání, se mu snažíme za příznivého větru schovat, aby bylo nucené nás hledat, případně najít. Samozřejmě, že je stále zvláště při prvních vycházkách musíme sledovat. Naopak štěně bázlivé se snažíme zaměstnat různými stopami, aby zapomnělo a nechalo se unést různými pachy a šlo od nás při hledání co nejdále. Povzbuzujeme je a tím se mu snažíme naznačit, že to dělá dobře a pána že to těší. Rovněž se snažíme být nablízku, aby nás hned zaregistrovalo, když jeho zájem o okolí ochabne. Pro tyto začátky doporučuji dojíždět do honitby autem, aby štěně, které dále odběhne, nedávalo přednost návratu domů po vlastní stopě. Později by totiž mohlo takto řešit různé „nesrovnalosti“ s pánem při výcviku. Při tomto způsobu ho najdete zpravidla u auta a daleko snadněji, než za přítomnosti manželky doma, jej přesvědčíte, že máte pravdu vy. Má to též výhodu, že si štěně na auto zvykne a pozdější přeprava na zkoušky a výstavy mu nečiní potíže.

Pomocí častých vycházek se štěně v terénu brzy otkrá a samo se naučí vracet se po vlastní stopě tam, kde vás opustilo. Ale musí vás na tomto místě najít. Pokud vás nenajde, může zpanikařit a ztratit se. V tomto případě se snažíme jej přivolat pro něj známým signálem. Pokud někam z místa popojdete, může vás některé štěně samo najít. Je to sice možné, ale takzvanou „stopu vůdce“ je lepší poprvé učit jinak. Seženu si přítele, kterého štěně zná jen okrajově nebo vůbec. Zpočátku odejdu kousek, vždy s větrem v zádech a nedělám žádné velké kličky, aby štěně stopu neztratilo. Na konci stopy se schovám. Přítel štěně vypustí po několika krocích po mé stopě, když je přesvědčen, že štěně má o stopu zájem a chce mne najít. Pokud se chová pasivně, doporučuji, aby celou stopu při prvním pokusu vypracovalo na šňůře. Radost ze shledání s pánem, spojená s pamlsky, vykoná své. Později stopu prodlužujeme až na předepsaných 200 kroků. Vypouštění psa po stopě provádíme nejlépe s provázkem, který provlékneme skrz kroužek na obojku. Potom jeden konec uvolníme a pes, aniž by byl nějakým odvazováním rušen, neví, že jde po stopě už sám. Upozorňuji na jednu věc, při této disciplíně máme možnost poznat povahu psa, zejména bázlivost (špatné nervy). Psi bojácní se po vypouštění mohou zastavit, nevědí, zda mají jít za pánem, nebo se vrátit a většinou stojí a váhají. Samozřejmě, že různým opakováním a

výcvikem to lze napravit, ale chovateli by to z hlediska chovu mělo být jasné. Tato disciplína se ze začátku dobře zkouší v lese, protože po několika desítkách kroků je pro nás snadný úkryt a rovněž můžeme dobře pozorovat psa, jak vypracovává naši stopu, aniž by bylo riziko, že nás uvidí.

A vidíte, už máme dvě disciplíny zkoušek vloh za sebou. Doporučuji navštívit Okresní myslivecký spolek a zakoupit si zkušební řády pro zkoušky loveckých psů. Najdeme si tabulku zkoušky vloh a zjistíme, jaké jsou disciplíny, a cvičíme dále. Poslušnost a stopu vůdce máme probranou, tak půjdeme dál. Disciplína „nos“ se posuzuje po celou dobu, kdy pes nosu používá, tedy i na stopě vůdce, ale zejména při návratu po své vlastní stopě a při disciplíně, která návratu předchází, tj. při „hlasitosti“. Hlasitost je vlastnost, která by měla být dominantním znakem jezevčíka, zejména na stopě. Pro tuto disciplínu je třeba dobře zazvěřený revír, zejména v první fázi výcviku. Důležité je z hlediska vůdce, aby pes měl možnost zaregistrovat vyběhnutí zajíce a sledovat jej zrakem. Ve většině případů má pes snahu za zajícem běžet. Nejdříve začne hlásit tzv. „na viděnou“, později si spojí zrakový vjem s pachem zvěře a začne hlásit pach stopy, kdy zajíce již nevidí. Tato hlasitost je dědičně fixována a je třeba jí v populaci stále udržovat. Ti nejlepší jedinci jsou schopni hlásit stopu zvěře, aniž ji předtím někdy spatřili. Doporučuji pro výcvik, aby další fáze probíhala v méně zazvěřeném revíru nebo v lese. Ve velmi zazvěřeném revíru se pes naučí sbíhat ze stopy, když spatří jiného zajíce nebo navětrí stopu a rovněž se komplikují a zdržují návraty z výše uvedených důvodů. Při stále se snižujícím stavu zvěře je velmi důležité, aby se pes naučil sám aktivně slídit a zvěř vyhledávat. Z vlastní zkušenosti mohu

potvrdit, že ve stejném úseku, kde jeden pes nic nenašel, druhý zvěř najde, vypíchne a stopu hlasitě sleduje.

Disciplíně slídění je proto nutné věnovat velkou pozornost. Pro oko rozhodčího je velmi pěkné, když pes hledá před vůdcem jako stroj, přesně reaguje na pokyny a v případě, že se dostane trochu dále, ohlíží se po vůdci a hlídá si jej. Při dnešním nedostatku zvěře je také třeba, aby byla psu dána určitá volnost při slídění, zvyšuje se tím pravděpodobnost, že pes zvěř najde. Pes by však měl prokázat, že je ovladatelný a na povel se vrátit.

Stopa živé zvěře se slíděním úzce souvisí. Pes musí sledovat stopu, kterou si sám našel, nebo na kterou byl vůdcem nasazen nejméně 200 kroků, aby mu nebyla snížena známka. Právě zájem o stopu rozděluje jezevčíky na dvě kategorie podle typu práce. Někteří jedinci na stopě hlásí poměrně krátkou dobu a brzy se vrací. Jiní jdou vytrvale po stopě na velkou vzdálenost, drží dobře stopu a vrací se později. Tito psi jsou svým charakterem práce použitelní pro přípravu na zkoušky honičů za předpokladu, že prokáží patřičný důraz na černou zvěř při naháčkách. První skupina svým charakterem práce spíše připomíná práci slídičů, zejména je-li spojena s hlasitostí na viděnou.

Při slídění se zkouší disciplína „chování po výstřelu“. Doporučuji vystřelit tehdy, když pes se zájmem prohledává krytinu a nevnímá okolí. Zásadně nedoporučuji cvičení psa na malém dvorku mezi domy. Než takto cvičit, je lépe střílet až na zkouškách.

Disciplína vodění na řemeni je poměrně jednoduchá a ve zkušebním řádu dobře popsaná. Nejčastější chybou na zkouškách je, že psi takzvaně táhnou a zaskakují za stromy. Nápravu lze sjednat jednoduchým způsobem. Do pravé ruky dostatečně dlouhý prut, který použijeme vždy, když nás pes předchází nebo zaskočí za strom. Při tomto způsobu jsou psi velmi učenliví i při více než mírném použití.

Pokud se vám podařilo dojít se psem při zkouškách až sem, složil váš pes zkoušky vloh. Zjistíte, že jezevčík je ten pravý pes pro vás, protože se vůbec nespolehal na vaši pomoc. Doma budete pochváleni a hned začnete uvažovat o dalších zkouškách.

Informace o termínech zkoušek a dalších náležitostech, které s nimi souvisí, získáte na příslušném Okresním mysliveckém spolku. Kalendář zkoušek vychází rovněž v časopise Myslivost. Také je dobré spolupracovat se zkušeným kynologem, abyste získali patřičné návyky. Je vhodné předem navštívit několik zkoušek a vše důkladně pozorovat v koruně. Tato praktická ukázka vám pomůže při vaší další práci se psem, spolu se znalostí Zkušebního řádu. Budete již připraveni na to, co se po vás a po psu bude žádat. Zdůrazňuji, že myslivecké ustrojení nebo alespoň turistické v patřičné barvě je nutností a zcela určitě patří ke koloritu zkoušek. Z hlediska bezpečnosti psa je důležitý výběr místa pro výcvik. Neměli bychom cvičit v blízkosti silnic a železničních tratí. Mnoho jezevčíků sledování stopy zvěře zaplatilo životem.

I když to patří na úplný začátek, ještě jednu radu. Nikdy nepřivolávejte psa, který je na opačné straně silnice nebo ulice než vy a v dálce přijíždí auto. Vždy ihned přeběhněte na jeho stranu a podržte jej, nebo pokud zná povel „čekej“ tento povel použijte. Velmi často pes ihned nezareaguje na přivolání a tato prodleva jej přivede rovnou pod kola auta. V nejvyšší nouzi vstupte na kraj vozovky a pokynem ke zpomalení zvyšte řidičovu ostražitost. Většinou to dobře dopadne. Pokud pes přeběhne silnici při sledování zvěře a vy jej vidíte, snažte se co nejrychleji buď sami, nebo pošlete pomocníka, aby mu šel po stopě za silnici naproti.

Vzhledem k tomu, že zkoušky vloh jsou u vašeho psíka jednou z podmínek pro získání chovnosti a jsou z hlediska výcviku nejjednodušší, doporučuji vám účast na nich. Zkoušky lovecké upotřebitelnosti svým způsobem navazují na předcházející výcvik, podstatná část disciplín se opakuje, část je nová. Ale o tom až příště.

MVDr. Josef Jansa

(článek vyšel ve Zpravodaji KCHJ ČR č. 1 v roce 1993, přepis PaDr. Blanka Chrzová)

Zkoušky vloh teriérů a jezevčíků

Předmět	Nejnižší známka pro cenu			Koefficient	Maximální počet bodů	Známka za výkon	Počet bodů	Poznámka
	I.	II.	III.					
1. Nos	3	2	2	10	40			
2. Hlasitost - jezevčíci	3	2	1	8	32			

- teriéři	0	0	0					
3. Poslušnost	2	2	1	4	16			
4. Chování po výstřelu	2	2	1	3	12			
5. Vodění na řemeni	2	2	1	4	16			
6. Slídění	3	2	2	7	28			
7. Stopa živé zvěře	3	2	1	7	28			
8. Stopa vůdce	2	2	1	4	16			
Nejnižší počet bodů pro cenu	150	110	75					
Nejnižší počet bodů pro cenu (bez hlasitosti)	118	90	62					
Maximální počet bodů					188 / 156			
Celkový počet bodů								
Výsledná kvalifikace							cena	

Poznámka: Znáмка z hlasitosti nemá vliv na zařazení do ceny u plemen teriérů, karelského medvědího psa, zápososibiřské lajky, ruskoevropské lajky a dalmatina. Zvyšuje pouze bodové hodnocení.